

Gombos József

A politikai sajtó, mint a finn nemzettudat formálója. Magyar politikus-képek a finn elit-köznép diskurzusban, Kossuth Lajostól Kádár Jánosig

Hasonlóan sok más, észak-európai kollektív társadalmi tudatformához, a finn nemzettudatot sem lehet egy homogén közösségi entitásnak tekinteni, hiszen már a nemzeti mozgalom megszerveződésekor többes identitásként jelent meg, és napjainkkal bezárólag nyelvi-, kulturális-, vallási- és politikai törésvonalak tagolják a társadalmat.

A finn nemzeti tudat formálásában a XIX. századi kezdetektől fogva mindig igen jelentős szerepet játszottak a politikai napilapok³⁸⁶, amelyek a hőskorban eleinte még svéd nyelven próbáltak hatni a mindennapi kultúrára, és csak később törekedtek arra, hogy a hagyományokat finn nyelven is megőrizték. A finn politikai elit és a köznép között, a média segítségével zajló nacionalista kommunikációban Magyarországnak, és azon belül is a magyar államférfiaknak mindig kitüntetett helye és szerepe volt. A magyar politikai szféra egyes szereplőit a finnugor néprokonsági eszme (néhol füledt ornamentikájú) sajátos-szimbolikus világban helyezték el, melynek tartalma, jelentése és értékrendszere folytonosan változhatott az évtizedek multával, és akár ellentétjébe is átfordulhatott.

A mindenkori finnországi aktuálpolitikai érdekek, az európai nagyhatalmi erőviszonyok valamint az uralkodó eszmék folytonos változását követve, formálódtak a finn médiában projektált magyar politikus-képek, így igazítva azokat a kor vélt vagy valós elvárásaihoz.

Az első lépcsőfokok: elit-elit diskurzus

Bár a modern finn nemzeti eszme megjelenése nagyjából egybeesett az európai nacionalizmusok szárba szökkenésével, mégis számos sajátos jeggyel bírt, csakúgy, mint azoknak a nemzeti mozgalmaknak a többsége, amelyek nacionalista elitje egy sereg akadállyal szembesült a *nemzetállami eszme* gyakorlati megvalósítása során. A *Jóisten* – mondta a nemzetépítés lázában égő finnországi patrióták egyike – *nem volt olyan szisztematikus, mint a német filozófusok, mert különböző törzseket és nyelveket rendelt arra, hogy együtt éljenek, és azt a tudatot gyökerezettette meg bennük, hogy mégis egy nemzetként*

³⁸⁶ Az általam szemlézett fontosabb finn napilapok: *Helsingin Sanomat* (1919-1960); *Ilkka* (1919-1960); *Suomen Sosiaalidemokraatti* (1919-1960); *Uusi Suomi* (1945-1960).

érezzenek. Ebben a tekintetben tehát a kis létszámú finn nemzeti elitnek sem volt könnyebb a helyzete, mint pl. a magyar liberális nacionalistáknak vagy akár a reformkorral egy időben eszmélő orosz szlavofileknek.

Európa különböző történeti időszakában a nagy, meghatározó művészeti korstílusok vagy olyan eszmeáramlatok, mint pl. a reformáció, majd később a felvilágosodás, továbbá a népszuverenitás és a szabadelvű gondolkodás eszméi több csatornán keresztül jutottak el Svédország keleti tartományába (*Österlanden*), amelyet ma „*Finnország*”-ként ismer a világ. Ezek az eszmék főleg a svéd, kisebb mértékben a német nyelv közvetítésével jutottak el a két birodalmi központ közé ékelődött finnekhez: nagyobb részt Stockholmon keresztül, de nem lebecsülendő mértékben Szentpétervár „nyugatias” kulturális kisugárzásának köszönhetően.

A finn elitet ért kultúrnacionalista hatás első lépcsőfokait tehát azon a nemzetközi kommunikációs szinten találjuk, ahol az európai elitek közötti kulturális-politikai diskurzus „hozádekai” a külföldön tanuló egyetemisták révén közvetlenül, vagy svéd közvetítéssel közvetve váltak „*hazaivá*”, vagy ha jobban tetszik: „*finné*”³⁸⁷. Bár így a szűkebb – és igen belterjes – eliten belüli diskurzus részévé vált a nacionalista tematika, ám a következő lépések megtételéhez (amely a résztvevők körének „lefelé” történő kibővítésével *közösségivé* és *nyilvánossá* teszi az interakciót) még számos akadályt kellett leküzdeni. Ezek közül a legfontosabbak a következők voltak:

- az állami szuverenitás hiánya
- a nyelvi törésvonal

Finnország, több mint 600 éves együttélés után, 1809-ben átkerült át Svédországból az Orosz Birodalom keretei közé. Egészen a függetlenség 1917-ben történt deklarálásáig (és annak a nagyhatalmak általi elismeréséig) az európai jogfelfogás szerint Finnország nem volt szuverén állam, mert nemzetközi jogalanyisággal soha nem rendelkezett. Ebből a szempontból a finn nemzeti mozgalom az államisággal nem rendelkező, „*történelem nélküli nemzetek*” (pl. szlovákok) lenézett sorsában osztozott.

A finn társadalom egyik legjelentősebb törésvonala a svéd nyelvű városi felsőbb osztályok és a finn nyelvű agrárnépesség között húzódott. Ezt a megosztottságot fokozta, hogy az egymással torzsalkodó finn törzsek gyakran nem is értették egymás nyelvét, és a

³⁸⁷ A „*finn*” kifejezésnek a hermeneutikája kb. olyan, mint az „*erdélyi*” szó által megjelölt emberé, aki ettől a megnevezéstől még bármelyik *transsylvaniai* kultúrához, nyelvhez, etnikumhoz vagy valláshoz tartózhat.

nacionalizmus megjelenésekor még nagyon messze álltak attól, hogy úgy tekintsenek önmagukra, mint a közös értékek és érdekek által vezérelt nemzet alkotórészeire.

Az állami lét hiányát többféle módon próbálta „bepótolni” a finn nemzeti romantika, ezzel is gazdagítva a kontinuitás-elméletek mítoszának sorát, melyek közé sokan – talán nem is jogtalanul – az *ezeréves magyar állam eszméjét* is odasorolják, a cseh-morva-, és a dákö-román államiség töretlen folytonossága mellé.

A nyelvkérdés megoldására az elit *fennomán* gyűjtőnevű csoportja azzal a meglepő javaslattal állt elő, hogy mindenki tanulja meg a többségi nyelvet, azaz a finnt. Ennek nem csak az volt az akadálya, hogy olyan, mint „*finn irodalmi nyelv*” akkor még nem létezett, hanem az is, hogy megszerveződött az elit másik, *svedomán* felének kemény ellenállása, amely ragaszkodva a kulturális tradíciókat hordozó svéd nyelvhez, és szembeállt a *finnségi programmal*. Ez a szembenállás állandósult a finn eliten belül, úgy, hogy sokáig kizárólag a nyelvkérdéshez való viszony volt az, amely végletesen megosztotta a társadalom vezető rétegeit, melynek nyelve, státusza, kultúrája, vallása és iskolázottsága továbbra is azonos maradt.

A szellem viszont kiszabadult a palackjából, és önálló életre kelt: a finn politikai diskurzus a nacionalizmus paradigmáján belül tematizálta az elit-elit „közbeszédet”, melynek főbb toposzai között megjelent a *pánfinnugor közösségi tudat* legfontosabbik eleme: a magyarokkal való rokonság. A finnek büszkén körbehordozták tekintetüket, és azt mondták: *Mégsem vagyunk egyedül!* Ezt a nagyon fontos tényt a sajtóban sem voltak restek világgá kürtölni – igaz, ezt nagyon sokáig csak svéd nyelvű újságjaikban tehették.

A nyelvrokonság politikai értelmet kap

Az orosz hatalmi központ (ekkor még) érzéketlen volt a nacionalizmus iránt, ezért *a cár iránti lojalitás* fontosabb volt, mint a nemzeti eszme által államszervezési elvvé emelt nyelv és az általa hordozott kultúra. Mivel a finn nemzeti mozgalomban a volt anyaországtól való eltávolodás előmozdítóját látták, ezért azt (pragmatikusan) tolerálták. Míg a svéd nyelvű sajtót szigorúan cenzúrázták, addig a gyér számú finn nyomdatermékekkel szemben elnézőbb magatartást tanúsítottak. Természetesen nem szabad azt állítani, hogy Oroszországban – akár a legmagasabb szinteken – ne ismerték volna a korszak legújabb, nyugat-európai politikai ideológiáit, és olyan dolgokat bátorítottak volna Finnországban, amelyek konzekvenciái (pl. a népfenség elve vagy a hatalommegosztás) sértették volna az önkényuralkodó cár hatalmát.

Sőt! Ezt a finneknek sem volt szabad szem elől téveszteni, és amikor a sajtóban pl. Magyarországról írtak, vagy az ottani eredményekkel példálóztak, mindig előre beszámították a cári udvar esetleges reakcióját. Ezekben az időkben kezdtek kiépülni az *öncenzúra* azon technikái a finn hírlapírásban, amelyeket még a XX. század második felében is alkalmaztak, és kitűnően működtek, amikor a *finn nemzeti érdekek védelme* volt a legfőbb cél.

Márpedig a *romantikus távoli rokon*³⁸⁸ felfedezése nagyon jól jött a finneknek, mert rengeteg politikai munícióval szolgált a köznépet megcélzó nacionalista diskurzus számára. A kommunikáció „lefelé történő” kibővítése ekkor még nyelvi akadályokba ütközött, ezért a magyar tematika (egyelőre) az eliten belüli diskurzus része maradt. Az *államiság léte*, a *nemzeti nyelv és kultúra*, valamint a *hősi történelmi múlt* voltak azok az elemek, amelyekre az egyre szaporodó magyarországi tudósítások felhívták az olvasók figyelmét. A reformkor főbb követelése, a nemzeti ébredés eredményei és az 1848-49-es magyarországi események taglalása megfelelő önkontrollal történt a finn sajtóban, megismertetve az olvasókat néhány olyan politikai szereplővel is, mint pl. SZÉCHENYI, KOSSUTH és DEÁK.

A finn politikai írások szerzői igen *vékony jégen jártak* ilyenkor, mert Oroszországra nézve legalább annyi lehetősége volt az olvasónak negatív következtetések levonására a sorok között olvasva, mint amennyi a pozitívumok felmutatására a párhuzamok megvonásakor, a finn nemzetté válás tekintetében. Szóba sem jöhetett tehát olyan írás leközlése, amely terhelte a finn-orosz viszonyt, mert az szűkíthette volna a finn autonómiát. Míg Európa a forradalmak tüzeiben égett, Finnország lojális volt és csendes maradt. *Hagyjátok békén a finneket, hatalmas birodalmam egyik legbékésebb szeglete!* – mondta állítólag egyszer az az I. MIKLÓS, aki segédkezet nyújtott a magyar szabadságharc leveréséhez. A finn sajtónak ezt a „feladatot” is meg kellett oldania.

A finn újságírás Magyarországhoz való viszonya nagyon *ambivalens* volt, de nem csak a cenzúra-öncenzúra béklyójában való vergődés miatt, hanem a finn-magyar rokonság *átpolitizáltsága* miatt is, amely révén erősen kötődött a nemzeti mozgalomhoz. *Vágyódtak* a magyar viszonyok elérése iránt, ugyanakkor jelen volt egy racionális vonulat is, amely nagyon *kritikusan ítélte meg* a félféudális rendet, és *megmosolyogta ezt az égből pottyant rokonságot*. Ezzel párhuzamosan erősödött a *romantikus Magyarország-kép* vonulat is, amely a XIX. század végére teljesedett ki, és napjainkig töretlenül tartja magát. Ennek a minden

³⁸⁸ VARES, Vesa: *A romantikus távoli rokon*. (In: Iskolakultúra 1998/5., 56–66. o.)

kritikai elemet nélkülöző hamis képnek az elterjesztésében a finn sajtó is ludas volt, mert a magyar valóság rangjára emelte Finnországban oly népszerű „népi színjátékok” (*Falu rossza; Piros bugyelláris*) és az operettek álmvilágát, továbbá erősítette azt a tévhitet, hogy a cigányzene valamint a műdalok népköltészeti alkotások. Ezt nem volt nehéz megtenni, mert az újságolvasók egyre bővülő körének gyakorlatilag semmilyen ismeretük nem volt Magyarországról, nem voltak versengő hírforrások, így az írásokat nem lehetett kritikával kezelni.

A *néprokonsági aktivizmus* elképesztő „eredményeket” produkált, azzal, ahogyan Finnországban elkezdtek publikálni a magyar költészet nagyjainak munkáit. A német antológiák alapján elkészült, svéd nyelvű műfordítások gyakorlatilag a felismerhetetlenségig különböztek a magyar eredetitől, de a nemzettudat fejlődésére gyakorolt pozitív hatásuk miatt ez senkit nem zavart addig, míg az első autentikus magyar-finn fordítások meg nem jelentek. PETŐFI költeményei nagyon népszerűek voltak, persze gondosan megválogatva: az anarchista vagy az olyan antimonarchista ihletésű verseket, mint az *Akasszátok fel a királyokat!* nem közölték le.

Azonban nemcsak a forradalmár költő némely alkotása volt szalonképtelen Finnországban, hanem KOSSUTH is gyakran az öncenzúra áldozata lett, főleg amikor nem a törvényesség és lojalitás útjait járta. A radikalizálódó politikusokkal szemben SZÉCHENYI és DEÁK nimbusza kikezdehetetlen volt, főleg ez utóbbinak a finnek szemében oly nagyra értékelt pozitív szerepe miatt a *passzív ellenállásban* és az *1867-es kiegyezésben*, mivel mindkettő a törvénytisztelő-konszenzusos vonulatra volt jó példa.

Kommunikációs váltások Magyarországon: a finn rokonság felvállalása majd újabb elhidegülés

Közismert dolog, hogy amíg hasznos politikai hozadéka miatt Finnországban örömmel vállalták fel (és töltötték fel szimbolikus politikai tartalommal) a magyarokkal való rokonságot, addig Magyarországon hitetlenkedve és viszolyogva fogadták a „*halzsíros rokonság*” megjelenését³⁸⁹ a XIX. századi nemesi önkép horizontján. Ez ugyanis nem volt beleilleszthető a magyar elit világképének abba a KÉZAI Simon által megalapozott és

³⁸⁹ BÉKÉS, Vera: *A hiányzó paradigma*. Latin Betűk, Debrecen 1997, 266 o.

WERBŐCZY szentkorona-tanában kiteljesedő vonulatába, amely a privilegizált rétegek politikai diskurzusát meghatározta. Sokáig még azután sem volt beilleszthető, miután a XIX. század második felében folyó ún. *ugor–török vita* lezárultával a Magyar Tudományos Akadémia falain belül már tudományos tényként fogadták el a nyelvrokonságot. Finnország csak a nyelvtudományok és a műfordítások szintjén létezett a magyarok számára, *politikai relevanciája nem volt*.

A politikai tartalom megjelenésére egészen a *Trianoni békekötésig* váratott magára Magyarországon, bár az állami szuverenitás elnyerését ellenkező előjellel élte meg a két ország: a finnek felszabadító érzésként, a magyarok nemzeti tragédiaként. A finnek iránt hirtelen felébredt politikai érdeklődésnek – véleményem szerint – nagyon prózai okai voltak, nevezetesen az *irredentizmus*, a *Párizs környéki békék revíziójának igénye*. Az egy kaptafára készült és Európa-szerte ezzel a céllal „házaló” és támogatókat kereső magyar propaganda³⁹⁰ Finnország felé két szimbolikus elemmel bővítette argumentációját: a *néprokonsággal* és a *sorsközösséggel*. Az előbbin a nyelvrokonságon túlmutató kötelékeket értettek, amit gyakran a közös ősökre utaló *fajrokonságként* is aposztrofáltak. A sorsközösség eszméje pedig olyan *szimbolikus politikai kötelékeket* próbált létrehozni, amelyek segítségével áthidalható lett volna az a hiátus, hogy a történelem folyamán a két országnak gyakorlatilag semmilyen kapcsolata nem volt egymással, nem voltak azonos vagy ellentétes érdekeik sem.

A két világháború között kibontakozó magyar-finn kapcsolatokban³⁹¹ a tudomány és a művészetek domináltak, az egyházi és civil kapcsolatok is szépen fejlődtek, de az *államközi* valamint a *gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok* fejlődése messze elmarad az elvárások mögött. A II. világháború után a hagyományos civil kapcsolatok is visszaestek, majd megszűntek, és gyakorlatilag 1959–60-ig csak tudományos és diplomácia kapcsolatokról beszélhetünk.

³⁹⁰ Lásd pl. BIBÓ István 1936-os írását: *A mai külföld szemlélete a magyarságról*. Válogatott tanulmányok. I. köt. Magvető, Budapest 1986, 149-160.

³⁹¹ A kapcsolatokhoz lásd: *Barátok rokonok. Tanulmányok a finn-magyar kulturális kapcsolatok történetéből*. (Szerk.: HEIKKILÄ, P. – KARIG, S.) Európa, Budapest 1984, 322 o.; *Hungary and Finland in the 20th century*. (ed. By VEHVILÄINEN, O. – PÓK, A.) Kossuth EK, Debrecen 2001, 347 o.; *Viljo Tervonen válogatott írásai a finn-magyar kulturális kapcsolatokról*. (Szerk.: SZÍJ, E.) Magyar-Finn Társaság, Budapest 1996, 311 o.; VARPIO, Yrjö – SZOPORI NAGY, Lajos: *Ismerkedő ismerősök. A magyar irodalom fogadtatása Finnországban – a finn irodalom fogadtatása Magyarországon 1920–1986*. Országos Széchényi Könyvtár, Budapest 1990, 266 o.

A politikai diskurzus főbb tematikái a két világháború közötti napilapokban

A finn sajtóban nagyon jól nyomon követhető, hogy mikor milyen fordulatokat vettek a magyar-finn kommunikáció. Láttuk, hogy az I. világháború végéig a finnek Magyarország-képe funkcionálisan és tartalmilag is erősen átpolitizált volt, és egyoldalú érdeklődésüket a magyar fél nem viszonzta a politika síkján. Miután a finnországi elit-köznép diskurzus célközönsége nagymértékben kibővült a finn nyelvű sajtótermékek általánossá válásával, a két ország elite között folyó kommunikáció témakörei széles körben ismertté váltak. A magyar külpolitika aktivizálódásának köszönhetően, új elemek jelentek meg a finn sajtóban, a *hagyományos romantikus kép* mellett. Ezek a következők voltak:

- *a Trianon-tematika*
- *a magyarországi zsidóság kérdése*
- *a finnugor néprokonság*

Míg a néprokonság kérdése és a romantikus Magyarország-kép finn talajból sarjadtak, az ország megcsonkítása, valamint a zsidókérdés tematizálása olyan tanult ismereteknek tekinthetők, amelyeket a magyar országpropagandának köszönhetően szereztek meg a finnek, áttételesen vagy hazánkban járva. A finn nemzeti tudat formálásában az első két témának nagyon fontos szerepe volt. A romantikus Magyarország-képnek nem volt politikai konnotációja, talán ezért maradhatott a legstabilabb elem: a puszta, a csárda, a jó bor és a cigányzene a szocialista időkben is megőrizte eredeti báját. A finn néprokonsági eszme viszont olyan jövőt vizionált a finnugor népeknek az „*új európai rendben*”, amelyek a II. világháborúból az egyik győztes nagyhatalomként kikerülő Szovjetunió miatt nem voltak vállalhatók: pl. államiság az orosz területeken élő szórvány finnugor népeknek, vagy az oroszgyűlölet stb.

Mindegyik tematika megjelent a finn politikai újságokban, természetesen hangsúlyeltolódásokkal. Ahogyan haladunk a geometriai síkon a „*jobbaldaltól*” a „*baloldal*” felé, úgy csökken a magyarországi viszonyok iránti megértés, és egyre nő a kritikai attitűd. A jobboldali újságokból a magyar politikai rendszer kritikája teljesen hiányzott, a liberális sajtó szelektíven volt kritikus, a szociáldemokrata napilap kérlelhetetlenül ostromozta a Horthy-rendszert. A Trianon-tematika, az országcsonkítás még felvállalható volt minden újság számára, de a terjedelem és a vehemencia idővel megfogyatkozott. A Kisantant szerepe is árnyaltabbá vált, hiszen pl. Csehszlovákia demokratikus berendezkedésű ország volt,

Magyarországon viszont kívánni valókat hagyott maga után ezeknek az elveknek az érvényesülése.

A zsidókérdés magyarországi megoldásának indoklása elfogadhatatlan volt az összes finn politikai irányzat számára, kivéve a rövid életű és kis példányszámú szélsőjobboldali újságokat. Finnországban hírből ismerték csak az antiszemitizmust, ezért azok az újságok, akik „megértően” próbálták interpretálni a zsidótörvényeket, kénytelenek voltak a puhább magyar argumentációk között válogatni, de (hacsak tehették), inkább kerültek a témafelvetést. A szociáldemokrata sajtó egyértelműen elítélte a zsidók elleni magyar és német fellépést. A két utóbbi tematika teljesen eltűnt a második világháború után, mert a szovjet befolyási övezetbe került Finnország politikai újságírása számára tabu-témává vált mind a területi revízió, mind a zsidók diszkriminálásának kérdése, nem is beszélve az orosz- illetve szovjetellenességről.

A társadalmi kohézió megteremtése, a nemzetépítés terén a finn sajtónak új tematika után kellett néznie, és ennek egyik kulcsszavát a „*fejlődés*” politikamentes fogalmában vélte felfedezni. Érdekes módon az 1960-as évek elejére megújuló finn-magyar kapcsolatok „filozófiájának” is a progresszió állt a tengelyében. Egyértelműen látszik tehát, hogy a finn nemzettudat formálásakor a politikai újságírás által tükrözött Magyarország-kép több tényező hatása alatt formálódott: az állandóan változó európai nagyhatalmi „erőtér”, az uralkodó eszmék, a mindenkor fin belpolitikai erőviszonyok által közvetített vélt vagy valós elvárások. Jó példa erre az 1956-os magyar forradalom finn sajtótükré, ahol a napilapok úgy tájékoztattak a magyarországi eseményekről, hogy ne sérüljön se a *sajtó szabadsága*, se a *szovjet „birodalmi” gőg*. Azzal, hogy a nagy nyugat-európai távirati irodák híreit átvették a finn újságok, biztosították a kritikai attitűd publicitását, azzal pedig hogy folyamatosan beszámoltak a civil szervezetek, a Finn Vöröskereszt és az egyetemisták összefogásáról és a gyűjtésről Magyarország megsegélyezésére, demonstrálták a nemzeti egységet. A párhuzamosan megjelenő finn elemzések mérsékeltek maradtak és nem radikalizálódtak a magyar kérdésben.

Változó magyar politikus-képek

Ahogy arra már fentebb is utaltam, a folytonosan változó Magyarország-képek mellé, gyakran ellentmondásos politikus-portrékat applikáltak a finn újságok. Ennek természetesen számos oka volt, melyek közül talán az aktuálpolitikai megfontolások voltak a

legfontosabbak. A magyar politikusok és államférfiak között voltak olyan korszak-meghatározó figurák, akik megítélése a finn sajtóban végig negatív, vagy pozitív maradt, de voltak olyanok is, akik előjelet váltottak, akár úgyis, hogy a kezdeti egyértelműen rossz vagy jó megítélés az ellenkezőjébe váltott át. Természetesen csak nagy általánosságban igazak a fenti állítások, mert pl. egy baloldali újság gyakran merev ideológiai alapállása nem tette mindig lehetővé, hogy egy jobboldali politikusról az idők folyamán kialakított és megcsontosodott véleményét felülvizsgálja, és ez fordítva is igaz lehetett.

Magyarországnak három olyan államférfija is volt, akik már életükben korszak-meghatározókká váltak. A finn napilapok nagy részében jól nyomon követhető, hogyan vált ezeknek a politikusoknak a megítélése a negatívból pozitívvá, pedig mind a hármójuk pályakezdésekor vér tapadt a kezükhöz, ha átvitt értelemben is, és egyikőjük sem volt demokrata. FERENC JÓZSEF, HORTHY Miklós és KÁDÁR János jó megítéléséhez hozzájárultak a konszolidált belpolitikai viszonyok, a kiszámíthatóság és a stabilitás.

Egyértelműen pozitív figurák voltak pl. SZÉCHENYI, DEÁK és KÉTHLY Anna, ám soha „nem bocsátott meg” a finn sajtó pl. RÁKOSINAK, GERŐNEK és SZÁLASINAK, és olyan sztálinistának számító politikusok megítélése változott szöges ellentétébe (talán mártíromságuk miatt?) mint pl. RAJK László és NAGY Imre. Persze, attól függően, hogy melyik korszak melyik finn sajtótermékét olvassuk. A finn lapok saját politikusaikkal szemben is gyakran „megértők” voltak. Ugyan melyik újság merészelte volna felhánytorgatni az ereje teljében levő államfőnek, KEKKONENNEK, hogy a polgárháború idején fehér kivégzőosztagot vezényelt 1918-ban, és hogy a megveszekedett oroszgyűlölete idővel szovjetbarátsággá szelídült?!

Summary

The Political Press as an Opinion-shaper of the Finnish National Consciousness

Using the Image of Hungarian Politicians like 'Icon' in the Elite-Masses Communication

The idea of forming a national state, as a political entity, appeared in Finland in the beginning of 19th century, when the country became an autonomous part of the Russian Empire, after more than 600 years coexistence with Sweden.

There was a split among the almost exclusively Swedish-speaking Finnish political elite, on the question of national language. The so called '*Fennomans*' were favoring the use of Finnish language, the '*Swedomans*' were sharply opposing this idea.

In the Fennophiles' nationalist ideology Hungary and Hungarian politicians became on one hand an example to follow, on the other hand a useful political tool promoting national propaganda. Although, the backwardness of the Hungarian feudal system was obvious for the Finnish nation-builders, and also the selection among the politicians in order to find the best ones fitting the role of being an icon was not a simple thing at all, the Finnish political press was applying Hungarian examples.

During a hundred years period, in the Finnish newspapers there were illustrated such Hungarian politicians whose evaluation remained permanently unchanged: either negative or positive. The other group was formed by such politicians, whose auspices were radically switching between the opposite poles in the long run. However, these changes were not causing damages in the propaganda of nation-building; moreover they were helping the maintenance of the Finnish national consciousness in either form.